

Medier, ritualer och kommunikation – vad kan en finlandssvensk Lucia göra?

Tiina Räisä

Doktorand, Nordica, Helsingfors universitet

Med medieritualer avses här en typ av texter som medierna återkommande skapar för att exploatera aktuella, populistiska värden som gagnar mediets kulturella legitimitet. Syftet med projektet är att studera hur den rituella mediekommunikationen definierar gränserna för medverkande. *Eurovisionsschlagerfestivaler, Allsång på Skansen, den finlandssvenska Lucian i Hufvudstadsbladet* utgör några exempel på medietexter där de medverkande tillåts agera och vara på endast ett begränsat sätt. Handlingen sägs vara den centrala egenskapen hos en ritual; för att något ska uppfattas som en ritual måste de obligatoriska handlingarna demonstreras explicit enligt vissa förutbestämda strukturer. I en religiös ritual ska händer knäppas, huvuden böjas och sånger sjungas i en viss förutbestämd ordning. De olika deltagarna vet vilka handlingar som förväntas av dem; prästen lyfter sin hand över brudparets huvud medan brudparet går ner på knä osv.

I en mediekontext materialiseras de ritualiserade handlingarna; ritualisering ser ut att begränsa handlingsutrymmet för deltagarna. Hur mycket medieritualer än kan uppfattas vara ett medel för social förändring (en "skäggig dam" vinner eurovisionsschlagerfestivalen och blir därmed en individ som symboliserar genusrelaterade processer) är det dock inom en historiskt förankrad "toleranskontext" som de olika handlingarna kan äga rum.

Verbprocesser konkretiseras också genom olika inre egenskaper osv. som människor behäftas med. I en longitudinell studie av Lucia i Hufvudstadsbladet har jag kategoriserat dels de typiska yttre handlingarna som luciakandidater beskrivs med, dels har jag analyserat vilka egenskaper som varit återkommande genom den undersökta perioden. De första resultaten visar att ritualiseringen innebär en stark begränsning av såväl de typiska handlingarna som en luciakandidat kan utträta, dels hur hon kan vara, som hyllningar av vissa egenskaper. Medieritualer som språkliga resurser och medel för social mobilisering kan starkt ifrågasättas, tvärtom ser de istället ut att befästa social status quo och skapa en idealiserad diskurs av den imaginära läsaren.